

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลงานวิจัย การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา จากโรงเรียนนายเรืออากาศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักสูตรโรงเรียนนายเรืออากาศ ศึกษาความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศ เกี่ยวกับการนำความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน และศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศ เกี่ยวกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา มีลำดับขั้นตอนการวิจัย สรุปได้ดังหัวข้อต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศ ปีการศึกษา 2530 (รุ่น 31) ถึงปีการศึกษา 2533 (รุ่น 34) จำนวน 466 คน และผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาสังกัด และปฏิบัติงานอยู่ จำนวน 132 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารในกองทัพอากาศ และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ซึ่งแบบสอบถามมีจำนวน 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศ แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย

เนื้อหา การจัดการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบประเมินตนเอง ตามความคิดเห็น

ของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านความรับผิดชอบ

ในการปฏิบัติงาน ด้านความเป็นทหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป
เกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตของโรงเรียนนายเรืออากาศ

ชุดที่ 2 สำหรับผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้สำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบการประเมินผู้สำเร็จการศึกษา

ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้าน
ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ด้านความเป็นทหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม
ของผู้สำเร็จการศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วย
ตนเอง และทางเครื่องบินของกองทัพอากาศ (กรณีกองบินต่างจังหวัด) ไปยังผู้สำเร็จ
การศึกษา จำนวน 466 ฉบับ และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 132
ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น จำนวน 596 ฉบับ เป็นของผู้สำเร็จการศึกษา
387 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.05 และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้สำเร็จการศึกษาอีก 109
ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.58

4. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดนี้ ผู้วิจัย
วิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X})
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และ t-test แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง
สำหรับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารในกองทัพอากาศ ผู้วิจัย นำเสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยสรุปเพื่อนำมาเสนอ 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า (ร้อยละ
19.38) ดำรงชั้นยศเรืออากาศโท (ร้อยละ 74.94) และสังกัดในส่วนราชการกำลังรบ
(ร้อยละ 63.82) ส่วนลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นงานด้านการปฏิบัติการรบ (ร้อยละ 67.96)
ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.66) เป็นเพศชาย
มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 78.91) ปัจจุบันดำรงชั้นยศนาวาอากาศโท (ร้อยละ
58.72) นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเป็นเหล่าทหารที่อยู่ในสายงานด้านเทคนิค

(ร้อยละ 61.57) และสังกัดส่วนราชการในส่วนยุทธบริการ (ร้อยละ 49.54) เป็นส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในระหว่าง 11-15 ปี ถึงร้อยละ 43.12

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนนายเรืออากาศ

ด้านจุดมุ่งหมาย ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเหมาะสมมาก คือ โรงเรียนนายเรืออากาศสามารถผลิตนายทหารสัญญาบัตรได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.10$) โดยที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเหมาะสมกับสภาพของกองทัพอากาศและสังคมในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.88$) และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.57$)

เนื้อหาวิชาที่จัดให้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า เนื้อหาในหมวดวิชาาร่วมมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ เนื้อหาวิชาที่จัดให้เรียนสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นต่อไป ($\bar{X} = 4.05$) สัดส่วนของหมวดวิชาาร่วมคือ วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์พื้นฐาน, วิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, วิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ วิชาทหาร (39 : 41 : 11 : 18) มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.92$) เนื้อหาวิชามีความเหมาะสมกับบุคลิกภาพและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.86$) เนื้อหาวิชามีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.75$) เนื้อหาวิชานำไปใช้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 3.71$) เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของกองทัพ ($\bar{X} = 3.64$) ส่วนเนื้อหาวิชานำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ ($\bar{X} = 3.48$) ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับหมวดวิชาาร่วมเฉพาะสาขา ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ เนื้อหาวิชามีความเหมาะสมกับบุคลิกภาพและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.85$) เนื้อหาวิชามีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.80$) เนื้อหาวิชาเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของกองทัพ ($\bar{X} = 3.73$) เนื้อหานำไปใช้เป็นประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 3.68$) และเนื้อหานำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ ($\bar{X} = 3.65$)

เมื่อพิจารณาหมวดวิชาเฉพาะสาขา ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกันกับหมวดวิชาาร่วมเฉพาะสาขา คือ เนื้อหาวิชามีความทันสมัยและ

ทันต่อเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.88$) เนื้อหาวิชามีความเหมาะสมกับบุคลิกภาพและ
 ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.86$) เนื้อหาในแต่ละวิชาเฉพาะสาขามีส่วนที่จะนำ
 มาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในบทเรียนต่อ ๆ ไปได้ ($\bar{X} = 3.82$) เนื้อหาวิชา
 มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของกองทัพ ($\bar{X} = 3.77$) เนื้อหาวิชานำไปใช้
 ในการปฏิบัติงานได้ ($\bar{X} = 3.75$) และเนื้อหาวิชานำไปใช้เป็นประสบการณ์ในการแก้ปัญหา
 ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 3.70$)

การจัดการเรียนการสอน ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
 มาก คือ อาจารย์ผู้สอนมีความเป็นกันเองกับนักเรียนนายเรืออากาศ ($\bar{X} = 3.95$)
 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตน
 ($\bar{X} = 3.73$) ผู้สอนชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนให้เข้าใจชัดเจน ($\bar{X} = 3.69$)
 ตลอดระยะเวลาที่กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนนายเรืออากาศมีความสุขและสนุกกับการเรียน
 ($\bar{X} = 3.61$) และสื่อประกอบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.51$) นอกจากนี้
 ผู้สำเร็จการศึกษายังมีความเห็นว่า ผู้สอนมีวิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนนายเรืออากาศ
 คิดตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.49$) ความรู้ทางด้านทฤษฎีและเนื้อหาวิชา
 มีความสอดคล้องกับการนำไปใช้ในการฝึกภาคสนาม ($\bar{X} = 3.39$) และมีโอกาสได้เรียนรู้
 และฝึกทักษะอย่างพอเพียง ($\bar{X} = 3.31$) อยู่ในระดับปานกลาง

วัสดุ อุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการ ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าวัสดุ อุปกรณ์ และ
 ห้องปฏิบัติการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ คือ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นใน
 การศึกษาอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี ($\bar{X} = 3.41$) มีการจัดวัสดุ และอุปกรณ์อย่างเหมาะสม
 กับความต้องการ ($\bar{X} = 3.38$) ความเพียงพอเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือใน
 การเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.36$) และมีห้องปฏิบัติการอย่างเพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} =$
 3.27) ตามลำดับ

สิ่งอำนวยความสะดวก ผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก
 ต่าง ๆ ดังนี้

ห้องสมุด ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า ห้องสมุดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ
 การใช้ห้องสมุดมีความสะดวก ($\bar{X} = 3.67$) และการได้รับบริการในการใช้ห้องสมุด ($\bar{X} =$
 3.67) ส่วนที่ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียง
 ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สภาพแวดล้อมของห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X} = 3.45$)

ช่วงเวลาให้บริการของห้องสมุดมีความเหมาะสม ($X = 3.36$) หนังสือ เอกสาร และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน มีความทันสมัย ($X = 3.34$) จำนวนของสื่ออุปกรณ์ใหม่ ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ วิ.ดี.โอ. มีเพียงพอ ($X = 3.26$) และความเพียงพอของเอกสาร หนังสือ ตำรา เอกสารอ้างอิงในห้องสมุด ($X = 3.11$)

ส่วนอาคารสถานที่ ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าอาคารสถานที่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับ คือ ห้องปฏิบัติการมีสภาพแวดล้อมเหมาะสม ($X = 3.42$) ห้องเรียนมีสภาพแวดล้อมเหมาะสม ($X = 3.24$) มีความพอใจในสภาพแวดล้อมของอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้า ($X = 3.23$) และมีสถานที่สำหรับให้นักเรียนนายเรืออากาศทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($X = 3.13$)

สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนนายเรืออากาศ เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงาน ($X = 3.98$) ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม ชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมดนตรี ชมรมกิจกรรมเครื่องบินเล็ก ชมรมพุทธศาสตร์หรือชมรมอื่น ๆ เป็นต้น ($X = 3.94$) และมีความพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนนายเรืออากาศ ($X = 3.91$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชา ขึ้นต้นเกี่ยวกับการนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการปฏิบัติงาน

ในการสรุปความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชานี้ได้นำความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมานำเสนอ ดังนี้

1. ด้านความรู้ความสามารถที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชามีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องต่อไปนี้ คือ ความรู้เกี่ยวกับงานที่ทำ ความรู้ทางเทคนิคในสาขาของตน ความสามารถในการติดต่อประสานงาน และความรอบรู้ทั่วไป

2. ด้านมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชามีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องต่อไปนี้ คือ การตัดสินใจแก้ปัญหา การวางแผนการทำงาน และการติดตามงาน

3. ด้านความเป็นทหาร ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชามีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องต่อไปนี้ คือ ความสำนึกในหน้าที่และการกล้าตัดสินใจ
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชามีความเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ด้านคุณธรรม ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชามีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในข้อที่มีความมึนขี้สัส

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตของโรงเรียนนายเรืออากาศ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งประมวลจากแบบสอบถามในข้อคำถามปลายเปิด นำเสนอในส่วนที่มีความถี่ในการตอบตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ($n = 5$)

	ความคิดเห็น ($n =$ ความถี่)			ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก	ดี	พอใช้	
<u>คุณลักษณะนักเรียนนายเรือ</u>				
<u>อากาศ</u>				
ด้านความรู้ความสามารถ	27	130	20	
ด้านความรับผิดชอบ	96	141	13	1) ควรปลูกฝังในเรื่องความรับผิดชอบให้มากขึ้น ($n = 5$)
ด้านความเป็นทหาร	103	132	-	
ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์	54	129	16	1) ควรให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาภายนอกให้มากขึ้น ($n = 15$)
ด้านคุณธรรม	31	141	20	1) ควรเน้นการฝึกอบรมในเรื่องหลักศาสนาให้มากขึ้น ($n = 9$)

	ความคิดเห็น (n = ความถี่)			ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก	ดี	พอใช้	
<u>การจัดการเรียนการสอน</u>				
ด้านการศึกษาระดับปริญญาตรี	16	91	9	1) ควรจะเชิญวิทยากรที่มีความรู้จากหน่วยงานในกองทัพ และจากสถาบันภายนอกมาบรรยายให้มากขึ้น (n = 15) 2) อาจารย์ผู้สอนควรปรับปรุงเทคนิควิธีสอนเพื่อให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้เรียน (n = 11)
วิชาที่ให้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน	-	-	-	1) ภาษาอังกฤษ (n = 194) 2) คอมพิวเตอร์ (n = 171) 3) ทหาร (n = 128)
ด้านการฝึกอบรมวิชาทหารและความเป็นผู้นำ	29	118	21	1) ควรจะเพิ่มเวลาในการฝึกอบรมวิชาทหารและความเป็นผู้นำให้มากขึ้น (n = 20)
ด้านการฝึกอบรมพลศึกษาและการกีฬา	26	132	15	1) ควรเพิ่มอุปกรณ์การเล่นกีฬาให้มีจำนวนเพียงพอ และมีความทันสมัย (n = 17) 2) ควรเพิ่มเวลาในการฝึกอบรมพลศึกษาและการกีฬาให้มากขึ้น (n = 14)

	ความคิดเห็น (n = ความถี่)			ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก	ดี	พอใช้	
ด้านการอบรมจริยศึกษา	14	88	19	1) ควรให้นักเรียนนายเรืออากาศได้ฟังธรรมเทศนาอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง (n = 15)
ด้านการฝึกอบรมกิจกรรมพิเศษ	16	85	11	1) ควรจะให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาภายนอก (n = 5)
กิจกรรมที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน	-	-	-	1) กิจกรรมกีฬาและการแข่งขันกีฬาประเพณีทหารตำรวจ (n = 49) 2) การศึกษาดูงานทั้งภายในและต่างประเทศ (n = 23) 3) กิจกรรมทุกกิจกรรมที่จัดในโรงเรียนนายเรืออากาศ (n = 22)
ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์	8	63	7	1) ควรจัดให้นักเรียนนายเรืออากาศได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้กับนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภายนอก (n = 21) 2) ยังขาดแคลนอุปกรณ์ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรม (n = 8)

	ความคิดเห็น (n = ความถี่)			ข้อเสนอแนะ
	ดีมาก	ดี	พอใช้	
<u>สิ่งอำนวยความสะดวก</u>				
ด้านห้องสมุด	23	66	3	1) มีจำนวนหนังสือและเอกสาร ไม่เพียงพอกับความต้องการ (n = 71) 2) ควรขยายเวลาในการให้ บริการทั้งในเวลากลางคืน และวันหยุดราชการด้วย (n = 11)
ด้านอาคารสถานที่	15	123	12	1) ระบบการถ่ายเทของอากาศ ในห้องเรียนบางอาคารไม่ดี (n = 39) 2) วัสดุ อุปกรณ์ในอาคารเรียน เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ และแสงสว่างยังไม่เพียงพอ (n = 18)
ด้านวัสดุ และอุปกรณ์	15	83	15	

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศพบว่า มีประเด็นที่สำคัญควรที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้ คือ

ในด้านเกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียนนายเรืออากาศพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมมาก ทั้งนี้ เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายเรืออากาศ เป็นหลักสูตรที่กำหนดขึ้นโดยความเห็นชอบจากกองทัพเรือ

และได้รับอนุมัติจากสภาการศึกษาวิชาทหารว่าเป็นหลักสูตรที่สามารถผลิตนายทหารอากาศชั้นสัญญาบัตรเพื่อตอบสนองภารกิจของกองทัพอากาศ ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวประกอบด้วยการศึกษาวิชาวิทยาการ การฝึกอบรบวิชาทหารและความเป็นผู้นำ การฝึกอบรบพลศึกษา และการกีฬา การอบรมจริยศึกษา การฝึกอบรบกิจกรรมพิเศษและการเสริมสร้างประสบการณ์ เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างของหลักสูตรโรงเรียนนายเรืออากาศแล้ว พบว่า เป็นหลักสูตรที่เน้นหนักทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งผลิตให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่เหมาะสมตามความต้องการของกองทัพอากาศ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารในกองทัพอากาศที่ว่า จุดมุ่งหมายและปรัชญาของหลักสูตรโรงเรียนนายเรืออากาศมีความเหมาะสมคืออยู่แล้ว เพราะฉะนั้น การที่โดยเฉพาอย่างยิ่งกองทัพอากาศเป็นกองทัพเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น เครื่องบินแบบใหม่ ๆ ระบบควบคุมการยิงและการนำวิถี เรดาร์ การสื่อสาร ดาวเทียม การถ่ายรูป และลาดตระเวนทางอากาศด้วยอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ผู้ที่จะใช้อุปกรณ์ดังกล่าวจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถพอสมควร (วิจิต ลายประดิษฐ์, 2520) ดังนั้นโรงเรียนนายเรืออากาศได้ผลิตนายทหารสัญญาบัตรหลักได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเป็นไปตามความต้องการทางด้านกำลังพลของกองทัพอากาศ ที่ได้จัดสรรผู้สำเร็จการศึกษาไปบรรจุเข้ารับราชการตามส่วนราชการต่าง ๆ ของกองทัพอากาศได้ตามความเหมาะสม ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 2 และ 3 แล้ว ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากโรงเรียนนายเรืออากาศเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดขึ้นเป็นการเฉพาะกิจ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ฉะนั้นการผลิตบัณฑิตย่อมเห็นความสอดคล้องได้ชัดเจน

ส่วนเนื้อหาวิชาจากการวิจัยพบว่า สัดส่วนในแต่ละหมวดวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม เพราะหลักสูตรการศึกษาวิชาวิทยาการตลอด 5 ปีการศึกษา นักเรียนนายเรืออากาศ จะต้องศึกษาในกระบวนวิชาต่าง ๆ รวม 200 หน่วยกิต เป็นหมวดวิชารวมจำนวน 109 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะสาขา 30 หน่วยกิต และหมวดวิชาเฉพาะสาขา 61 หน่วยกิต และยังสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารในกองทัพอากาศที่ว่าสัดส่วนของหมวดวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมดี เพราะในการจัดแบ่งวิชาที่ศึกษานั้นจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของกองทัพอากาศและครอบคลุมในเรื่องพุทธศึกษา จริยศึกษา และ พลศึกษา หลักสูตรโรงเรียนนายเรืออากาศเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับของทบวงมหาวิทยาลัยและในการจัดทำหลักสูตรได้ยึดหลักเกณฑ์ คือ พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะ

ผู้สำเร็จวิชาทหารตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 ขอบังคับสภาการศึกษาวิชาการทหาร ว่าด้วยการ กำหนดมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีของ โรงเรียนทหาร ขอบังคับของทบวง-มหาวิทยาลัยและของมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาใน ระดับปริญญาตรี เพื่อให้เป็นมาตรฐานสากล ขอบังคับของคณะกรรมการควบคุมการประกอบ วิชาชีพวิศวกรรม และนโยบายและความต้องการของกองทัพอากาศ

เมื่อพิจารณาความเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อ เนื้อหาวิชาในแต่ละหมวดวิชา พบว่า ทุกหมวดวิชามีความเหมาะสมมากยกเว้นหมวดวิชาร่วมที่เห็นว่าเหมาะสมอยู่ใน ระดับ ปานกลาง ในประเด็นเนื้อหาวิชานำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ ที่เป็นดังนี้อาจจะเป็น เพราะว่าหมวดวิชาร่วมที่กำหนดในหลักสูตร เป็นวิชาพื้นฐานที่บังคับให้นักเรียนนายเรือ อากาศทุกสาขาวิชาจะต้องเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานของกระบวนวิชาที่ต้องศึกษาต่อไป และเพื่อ ให้มีความรู้ในแต่ละสาขากับกระบวนวิชาระดับอุดมศึกษาที่เป็นความรู้ทั่วไป ซึ่งจำเป็นสำหรับ นายทหารชั้นสัญญาบัตร ด้วยเหตุนี้อาจจะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาไม่เห็นประโยชน์ของ วิชาเหล่านี้ในการปฏิบัติงานได้ชัดเจน ซึ่งวิชาพื้นฐานจำเป็นเหล่านี้สอดแทรกในหมวดวิชาร่วม อยู่แล้ว เช่น วิชาภาษาอังกฤษและวิชาทหาร ผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า มีประโยชน์ในการ ปฏิบัติงาน โดยเห็นว่าวิชาภาษาอังกฤษ ($n = 194$) มีประโยชน์เป็นอันดับแรกและวิชาทหาร ($n = 171$) เป็นอันดับรองลงมา แต่โดยภาพรวมแล้วหลักสูตรของ โรงเรียนนายเรืออากาศ สามารถมุ่งผลิตนายทหารชั้นสัญญาบัตรให้มีความรู้ความสามารถได้ลึกซึ้งในสาขาวิชาทั้ง 9 สาขาวิชา เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอัตรากำลังพลของกองทัพอากาศได้เป็นอย่างดี

ในทำนองเดียวกันด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า มีความเหมาะสมมาก ยกเว้นในประเด็นผู้สอนมีวิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนนายเรืออากาศ คิดตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ความรู้ทางด้านทฤษฎีและเนื้อหาวิชามีความสอดคล้อง กับการนำไปใช้ในการฝึกภาคสนาม และมีโอกาสได้เรียนรู้และฝึกทักษะอย่างพอเพียง ที่เป็น ดังนี้อาจจะเป็นเพราะว่าโดยสภาพทั่วไปการเรียนการสอนในโรงเรียนทหาร ผู้เรียนจะต้อง มีระเบียบวินัยอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในบางครั้งอาจารย์ผู้สอนอาจจะคิดว่านักเรียนนายเรือ อากาศในขณะเรียนจะต้องตั้งใจเรียน และอาจารย์ผู้สอนมีสิทธิ์ในการรายงาน ตัดคะแนน ความประพฤติของนักเรียนนายเรืออากาศได้ในห้องเรียน ถ้าไม่ตั้งใจเรียน เช่น นั่งหลับ หลุดคุยในขณะอาจารย์สอน เป็นต้น เพราะฉะนั้นผู้สอนจึงไม่ได้เน้นเทคนิคการสอนเพื่อกระตุ้น ผู้เรียน ตลอดเวลาที่สอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อเสอแนะเพิ่มเติมของผู้สำเร็จ

การศึกษาที่ว่า อาจารย์ผู้สอนควรปรับปรุงเทคนิควิธีสอน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้เรียน ($n = 15$) ส่วนการเรียนการสอนในภาควิชาการนั้น ก็สามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้บ้าง ในการฝึกภาคสนาม แต่ที่จะนำไปใช้ได้มากคือวิชาทหาร ในภาคทฤษฎีและการฝึกอบรม วิชาทหารในภาคปฏิบัติ เพราะการฝึกภาคสนามจะเป็นการฝึกให้นักเรียนนายเรืออากาศได้มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ เช่น ความอดทน การทดสอบใช้อาวุธ การจู่โจม การฝึกผู้นำ เป็นต้น ได้อย่างเหมาะสม

สำหรับด้านวัสดุ อุปกรณ์และห้องปฏิบัติการ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนนายเรืออากาศได้ผลิตนายทหารหลักชั้นสัญญาบัตร ให้กับกองทัพอากาศมาเป็นระยะเวลา 36 ปีแล้ว เพราะฉะนั้น วัสดุ อุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการมีระยะเวลาในการใช้งานมาแล้วเป็นเวลานานพอสมควร และอาจจะเกิดความเสียหายไปบ้างในการใช้งาน ถึงแม้จะได้มีการจัดหาของใหม่มาทดแทน แต่ก็มีจำนวนไม่มากนัก เนื่องจากมีงบประมาณที่จำกัด เช่น โรงเรียนนายเรืออากาศได้ส่งความต้องการงบประมาณ 5 ปี ของโครงการพัฒนาห้องทดลอง โรงเรียนนายเรืออากาศ ตั้งแต่ปี 2533 - 2537 จำนวน 129 ล้านบาท (โรงเรียนนายเรืออากาศ, 2532) แต่ขณะนี้ได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้มาแล้วจำนวน 2 ปี (ปี 2533, 2534) เพียงปีละ 5 ล้านบาท จึงทำให้ไม่เกิดความคล่องตัวในด้านนี้มากเท่าที่ควร ประกอบกับนักเรียนนายเรืออากาศอาจจะคาดหวังไว้สูงว่าวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนน่าจะเป็นอุปกรณ์ที่มีเทคนิควิทยาการใหม่ ๆ น่าจะได้มีการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและได้สัมผัสกับเครื่องมือที่ทันสมัย แต่ในทางปฏิบัติแล้วการจัดซื้อ จัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ในแต่ละครั้งของโรงเรียนนายเรืออากาศ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ และใช้เวลาในการจัดซื้อเอาพอสมควร จึงอาจจะทำให้ในบางครั้งไม่เกิดความสะดวกหรือทันสมัยต่อผู้เรียนเท่าที่ควร

นอกจากนี้ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าห้องสมุดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าอาคารห้องสมุดเป็นอาคารที่มีบริเวณพื้นที่อยู่ใกล้กับอาคารเรียน ในบางครั้งอาจจะใช้พื้นที่บางส่วนของห้องสมุดสำหรับการเรียนการสอน และการประชุมในบางโอกาส จึงทำให้มองดูสภาพแวดล้อมคับแคบไป และช่วงเวลาให้บริการของห้องสมุด โดยปกติแล้วห้องสมุดจะเปิดบริการตามเวลาราชการ วันเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดราชการ แต่อาจจะเปิดบริการพิเศษให้

เฉพาะใกล้ช่วงที่นักเรียนนายเรืออากาศจะสอบ โดยขยายเวลาปิดและพิจารณาเป็นครั้งคราวไป และจากที่ห้องสมุดโรงเรียนนายเรืออากาศไม่ได้เปิดทำการในวันเสาร์เหมือนกับห้องสมุดของมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปด้วย ทั้งนี้ในวันเสาร์ - อาทิตย์ จะมีนักเรียนนายเรืออากาศประจำอยู่ในโรงเรียน นายเรืออากาศโดยประมาณ 1/4 ของนักเรียนนายเรืออากาศทั้งหมด หรือในบางครั้งก็อาจจะมากกว่า เช่น ผู้ที่จะต้องอยู่เวรยาม ผู้ที่ถูกลงโทษกักบริเวณ ผู้สมัครใจอยู่เนื่องจากบ้านอยู่ต่างจังหวัด และนักเรียนนายเรืออากาศที่จะใช้เวลาในวันเสาร์ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด เป็นต้น จึงทำให้ช่วงเวลาบริการห้องสมุดไม่สะดวกเท่าที่ควร ส่วนในเรื่องการใช้ห้องสมุดมีความสะดวกและการได้รับบริการในการใช้ห้องสมุดที่ผู้สำเร็จการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนนายเรืออากาศสามารถศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดได้ตลอดเวลาที่เปิดทำการตามเวลาราชการ โดยมีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคอยให้ความสะดวกในการใช้บริการ และยังมีนายทหารชั้นสัญญาบัตรที่มีตำแหน่งบรรณาธิการคอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ประกอบกับอาคารห้องสมุดอยู่ในบริเวณที่ใกล้กับอาคารเรียน ทำให้นักเรียนนายเรืออากาศมีความสะดวกและผู้ที่มาใช้บริการของห้องสมุดโรงเรียนนายเรืออากาศส่วนใหญ่ จะเป็นนักเรียนนายเรืออากาศและอาจารย์จึงมีลักษณะที่เป็นบริการเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ดังนั้น นักเรียนนายเรืออากาศจึงได้รับความสะดวกและได้รับบริการจากเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดเป็นอย่างดี จึงเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ส่วนความเพียงพอของเอกสารหนังสือตำรา เอกสารอ้างอิงในห้องสมุด อาจจะเป็นเพราะว่าสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน จำนวนหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ มีระยะเวลาการใช้งานมานานพอสมควร ซึ่งบางครั้งก็เกิดการชำรุดเสียหาย และหนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ ก็อาจจะมีความทันสมัยน้อยลงไปบ้าง ประกอบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้กับห้องสมุดสำหรับการซื้อหนังสือ ในแต่ละปีโดยเฉลี่ยประมาณ 100,000 บาท (โรงเรียนนายเรืออากาศ, 2535) แต่จะต้องซื้อหนังสือโดยเฉลี่ยไปตามสาขาวิชาต่าง ๆ และหนังสือภาษาอังกฤษจะมีราคาค่อนข้างสูง จึงทำให้การจัดซื้อตำรา เอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ได้มาไม่มากในแต่ละปี จึงมีจำนวนที่ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนนายเรืออากาศจะต้องอาศัยระยะเวลาในการจัดซื้อจัดหาและการบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษาที่ว่ามีจำนวนหนังสือและเอกสารไม่เพียงพอกับความต้องการ (n = 71) และควรจัดหาหนังสือใหม่ ๆ ที่มีความทันสมัยให้มากขึ้น (n = 30) ปัจจุบันนี้

โรงเรียนนายเรืออากาศเป็นหน่วยราชการขึ้นตรงต่อกองทัพอากาศโดยตรง ไม่ขึ้นตรงต่อกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ดังนั้นการพิจารณาจัดสรรงบประมาณน่าจะมีความคล่องตัวได้มากขึ้นในโอกาสต่อไป

ในทำนองเดียวกัน ด้านอาคารสถานที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าอาคารเรียนและห้องปฏิบัติการส่วนใหญ่จะเป็นอาคารที่ใช้งานมานานพอสมควร เครื่องมืออุปกรณ์ในการศึกษามีพอใช้ ซึ่งบางอาคารเรียนก็ยังไม่ได้ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ ส่วนสถานที่ที่ให้นักเรียนนายเรืออากาศได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองก็มีห้องสำหรับการฝึกฝนตนเอง ซึ่งอยู่ในอาคารเอนของแต่ละอาคาร ดังนั้นสภาพแวดล้อมของอาคารสถานที่ดังกล่าว มีความเหมาะสมอยู่ในระดับหนึ่งเท่านั้น แต่ทั้งนี้เพราะความสะดวกของนักเรียนนายเรืออากาศ และผู้ควบคุมดูแลโดยภาพรวมแล้วอาคารสถานที่ของโรงเรียนนายเรืออากาศมีความเหมาะสมอยู่แล้ว และในปัจจุบันนี้โรงเรียนนายเรืออากาศได้สร้างอาคารเรียนและ อาคารสโมสรหลังใหม่เพื่อให้นักเรียนนายเรืออากาศ ได้มีความสะดวกมากขึ้น เช่นอาคารเรียนพลอากาศเอก พิสุทธ์ ฤทธาคนี และอาคารรณนาากาศ นอกจากนี้โรงเรียนนายเรืออากาศก็ได้เร่งปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ และห้องปฏิบัติการให้มีจำนวนที่เพียงพอและมีความทันสมัยโดยได้ของงบประมาณในส่วนนี้มาตลอด เช่น โครงการก่อสร้างอาคารห้องปฏิบัติการ อุโมงค์ลม เพื่อใช้เป็นห้องทดลองเกี่ยวกับอากาศยาน ดังนั้น ในขณะนี้โรงเรียนนายเรืออากาศได้พยายามปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และจะได้เป็นที่รองรับความขยายตัวของการรับนักเรียนนายเรืออากาศที่จะเพิ่มขึ้นต่อไปในอนาคต

สำหรับในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนนายเรืออากาศ ยึดมั่นในการส่งเสริมให้นักเรียนนายเรืออากาศได้แสดงความสามารถพิเศษซึ่งมีอยู่ในตัว ให้ปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้น เพื่อที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง ทางราชการ และสังคม (โรงเรียนนายเรืออากาศ, 2526) โดยทั่วไปนักเรียนนายเรืออากาศเป็นนักเรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งอยู่ในวัยเดียวกับนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ดังนั้น งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงเป็นงานสำคัญที่สุดในการพัฒนา นิสิตนักศึกษานอกห้องเรียน ซึ่ง วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528 : 134-135) ได้กล่าวว่า ควรมีปรัชญาดังนี้

1. งานกิจกรรมช่วยให้ผลิตนักศึกษาแต่ละคนรู้จักตนเองมากขึ้น โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นผลทำให้แต่ละคนสามารถพัฒนาการเรียน วิชาการร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ ภูมิกาวะสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. งานกิจกรรมช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผลิตนักศึกษาจัดตั้งกลุ่ม หรือชมรม มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา หรือความแตกต่างด้านการเมือง

3. การเปิดโอกาสให้ผลิตนักศึกษาได้มีประสบการณ์ด้านการทำงานร่วมกับกลุ่ม สามารถเสนอความคิดเห็น แสดงตน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พัฒนาความเข้าใจร่วมกัน พัฒนาความเป็นผู้นำ เสริมสร้างความสามัคคีระหว่างหมู่ผลิตนักศึกษา รู้จักการอยู่การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักฝึกหัดการทำงานอย่างมีระบบและฝึกความคิด ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

4. การอำนวยความสะดวกในการจัด และดำเนินการกิจกรรมผลิตนักศึกษา โดยการ

4.1 จัดหาสถานที่เพื่อเป็นศูนย์กลางกิจกรรม ที่สำหรับประชุม และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการพิมพ์ การโรเนียว การจัดทำป้ายประกาศหรือหนังสือพิมพ์

4.2 ประสานงานกับภาควิชาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ในสถาบันเพื่อสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกให้ผลิตนักศึกษาจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น หน่วยงานรักษาความปลอดภัย ตำรวจหรือจรวจ เพื่อช่วยงานต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยความราบรื่น เรียบร้อย มีปัญหาอุปสรรคน้อยลง

4.3 จัดหาอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม หรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านงานกิจกรรม เพื่อช่วยเหลือให้แนวคิดหรือแนะแนวทางการจัดกิจกรรมให้สามารถจัดให้เหมาะสมน่าชื่นชม และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

5. การพัฒนาให้ผลิตนักศึกษามีความเป็นไทย รู้จักภาคภูมิใจในความมีเอกลักษณ์ของชาติ ชื่นชมศิลปะ วัฒนธรรม ระเบียบประเพณี ดนตรี นาฏศิลป์ไทย

6. การพัฒนาผลิตนักศึกษาให้มีบุคลิกมีความสามัคคี มีความประพฤติที่ดีงาม สอดคล้องกับลักษณะวัฒนธรรมของไทย และเป็นบุคคลที่มีประโยชน์เป็นที่ต้องการของสังคม

7. งานกิจกรรมช่วยให้ผลิตนักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียน การสอน และเป็นทางออก หากเกิดข้อขัดข้องใจในการศึกษาก็สามารถใช้กิจกรรมเป็นเครื่องผ่อนคลายความเครียดจากการศึกษาเล่าเรียนได้

จากทัศนะดังกล่าวย่อมชี้ให้เห็นว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น นักศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้นักศึกษาได้รับทั้งความรู้ และประสบการณ์ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ ทั้งนี้โดยมุ่งให้นักศึกษาเป็นคนที่มีความเจริญและเป็นประโยชน์ต่อสังคม โรงเรียนนายเรืออากาศก็เช่นกัน ได้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้นักเรียนนายเรืออากาศได้มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนงาน การประสานงาน และดำเนินกิจกรรมใน ๗ ด้วยตัวของนักเรียนนายเรืออากาศเอง เช่น การจัดกีฬาประเพณีทหารตำรวจ การจัดงานอาลัยคอน การเข้าร่วมในชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมดนตรี ชมรมกีฬา ชมรมกิจกรรมเรืออเนกประสงค์ ชมรมพุทธศาสตร์ ชมรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น โดยให้นักเรียนนายเรืออากาศมีอิสระในการเลือกเข้ากิจกรรมชมรมได้ตามที่ตนเองถนัด ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนนายเรืออากาศด้วยกัน ให้มีความรักใคร่สามัคคีในหมู่เดียวกัน มีการแสดงความคิดเห็นและรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งนับว่ากิจกรรมเหล่านี้เป็นส่วนที่จะเสริมให้การเรียนมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้บริหารในกองทัพอากาศ ที่ว่าให้นักเรียนได้รู้จักและ เป็นผู้มีระเบียบวินัยเหมาะสมที่จะเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรหลักที่มีประสิทธิภาพของกองทัพอากาศ ดังนั้นผู้สำเร็จการศึกษาจึงมีความพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ในด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาพบว่า ด้านความรู้ความสามารถที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาชั้นต้นมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก ยกเว้นความรู้ทางด้านธุรการที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยที่ได้ในประเด็นนี้เห็นว่าปกติ เพราะสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศมีความรู้ความสามารถแน่นหนักในสาขาวิชาที่ตนเองได้ศึกษามา เพราะฉะนั้นความรู้ความสามารถในด้านธุรการจึงอยู่ในเกณฑ์ที่พอจะใช้งานได้บ้างเท่านั้น แต่ในการปฏิบัติงานในด้านธุรการจริง ๆ แล้ว ในหน่วยงานของส่วนราชการจะมีเจ้าหน้าที่ธุรการคอยปฏิบัติงานอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศรี อ่ำสำอางค์ (2533) ที่พบว่า การรับรู้ของอาจารย์และผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับงานด้านธุรการอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาและความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาชั้นต้นพบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บังคับบัญชามีความเห็นในเรื่องต่อไปใหมากว่าผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง คือ ความรู้เกี่ยวกับงาน

ที่ท่า ความรู้ทางเทคนิคในสาขาของตน ความสามารถในการติดต่อประสาน ความรอบรู้ทั่วไป ที่เป็นดังนี้อาจจะเป็น เพราะว่ามีผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้ที่มีอายุยังไม่มากนัก จะมีความคล่องแคล่วว่องไว ในการติดต่อประสานงานตามที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี ประกอบกับผู้สำเร็จการศึกษาสามารถใช้ความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ตนเองสำเร็จมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน และได้พยายามศึกษาระบบการทำงานเพื่อให้เกิดความชำนาญแก่ตนเองได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้โรงเรียนนายเรืออากาศยังได้ปรับปรุงหลักสูตรมาโดยตลอด เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการและการพัฒนาการทางเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารในกองทัพอากาศว่าผู้สำเร็จการศึกษาในรุ่นหลัง ๆ จะมีความรู้ความสามารถที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ทั้งยังสามารถนำมาใช้กับการทำงานได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องใช้เวลามากในการฝึกอบรมเพิ่มเติม รวมทั้งได้รับการบรรจุเข้าทำงานตรงตามสาขาวิชาที่ตนเองสำเร็จมา

ในทำนองเดียวกัน ในด้านมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่ม พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นในเรื่องต่อไปนี้มากกว่าผู้บังคับบัญชาประเมินผู้สำเร็จการศึกษา คือ การตัดสินใจแก้ปัญหา การวางแผนการทำงาน และการติดตามงาน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าในปัจจุบันศาสตร์ทางด้านการบริหารและทฤษฎีการตัดสินใจมีเนื้อหาที่พัฒนาไปมาก และมีความจำเป็นสำหรับการทำงาน โดยมุ่งเน้นเอาผลงานการวิจัยทางด้านการบริหารมาประยุกต์ใช้ และเน้นเกี่ยวกับการบริหารงานตามสถานการณ์ ทฤษฎีต่าง ๆ โดยหันมาใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเข้ามาช่วยเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนการแก้ปัญหา และการตัดสินใจมากขึ้น ซึ่งต่างจากยุคก่อน ๆ ที่การตัดสินใจจะต้องอาศัยวิจารณญาณของผู้บริหารเป็นหลัก จึงทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามองเห็นว่าประเด็นเหล่านี้เป็นศาสตร์ที่มีหลักเกณฑ์และแบบแผนมากกว่าแต่ก่อน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นที่ได้สัมภาษณ์ผู้บริหารในกองทัพอากาศว่า "ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศ จะมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานดี มีความเชื่อมั่นสูง ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว" ขณะเดียวกันกับที่ผู้บังคับบัญชามักจะใช้ประสบการณ์มาเป็นวิจาร์ณญาณในการทำงาน จึงได้ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาน้อยกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง

ต่อมาในด้านความเป็นทหารพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา เห็นว่า มีความเหมาะสมมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่ม แล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน โดยที่ผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นในเรื่องความสำคัญในหน้าที่และการกล้าตัดสินใจมากกว่าผู้บังคับบัญชาประเมินผู้สำเร็จการศึกษา อาจจะเป็นเพราะว่าผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่งมีอายุราชการน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับผู้บังคับบัญชาขั้นต้น เพราะฉะนั้นประสบการณ์การเรียนรู้ ทุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอาจอยู่ในระยะสภาวะปกติเท่านั้น ความตระหนักสำนึกในหน้าที่แม้จะได้รับการปลูกฝังมาจากโรงเรียนนายเรืออากาศอยู่ตลอดเวลาแล้วก็ตาม แต่ก็ยังขาดประสบการณ์ตรงหลาย ๆ ด้านในการปฏิบัติงาน เช่น ภาวะฉุกเฉิน ภาวะสงคราม และประสบการณ์ในสนามรบ ดังนั้น อาจจะไม่ยังมีโอกาสได้แสดงออกถึงจิตสำนึกในหน้าที่ หรืออาจจะขาดการหล่อหลอมจากประสบการณ์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งต่างกับผู้บังคับบัญชา ที่เป็นนายทหารผู้มากด้วยประสบการณ์ประกอบกับประเด็นการกล้าตัดสินใจ เมื่อเป็นผู้มีประสบการณ์น้อย การตัดสินใจแม้จะเรียนรู้ในศาสตร์ที่ก้าวหน้ามากกว่าผู้บังคับบัญชาก็ตาม การต่อประสบการณ์ก็อาจจะทำให้ไม่กล้าตัดสินใจในเรื่องที่ต้องรับผิดชอบระดับสูง เช่น รับผิดชอบต่อเครื่องบิน อุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งมีราคาแพง และเสี่ยงต่อความเสียหายมาก ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาจึงประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในคุณลักษณะด้านนี้ต่ำกว่าผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง

ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามีเหมาะสมมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มแล้วพบว่า ไม่มีมีความแตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องต่อการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารในกองทัพอากาศที่กล่าวว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศโดยส่วนใหญ่ จะเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี มีใจโอบอ้อมอารี รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และวางตนเป็นที่ยอมรับของบุคคลในหน่วยงาน นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการติดต่อประสานงานกับบุคคลภายนอก หรือหน่วยงานข้างเคียงจนสามารถทำให้หน่วยประสบความสำเร็จในการทำงานมาโดยตลอด แต่ก็ยังมีผู้สำเร็จการศึกษาบางส่วนน้อยที่จะต้องปรับปรุงในด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งก็อาจจะเป็นลักษณะส่วนตัวของบุคคลดังกล่าว แต่โดยรวมแล้ว มีความพอใจมากกับความมีมนุษยสัมพันธ์ของผู้สำเร็จการศึกษา สำหรับในเรื่องความมีมนุษยสัมพันธ์นี้ ทางโรงเรียนนายเรืออากาศได้ปลูกฝังมาโดยตลอดในขณะที่ศึกษาอยู่ เช่น การจัดกิจกรรมและมีการจัดงานร่วมกัน เพื่อ

ให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงออกและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นอกจากนี้โรงเรียนนายเรืออากาศยังได้จัดหลักสูตรพิเศษให้กับนักเรียนนายเรืออากาศชั้นปีที่ 5 ก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา คือหลักสูตรพฤติกรรมกลุ่ม เพื่อที่จะให้นักเรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกัน มีการประสานงานที่ดี ทั้งนี้จะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานในหน่วยงานได้ต่อไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษาที่ว่า นักเรียนนายเรืออากาศจะเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ดี ($n = 129$) และดีมาก ($n = 54$) นอกจากนี้อาจจะเป็นเพราะธรรมชาติของโรงเรียนนายเรืออากาศอยู่ร่วมกันอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด ฉะนั้นการฝึกหรือสร้างมนุษยสัมพันธ์ได้เข้ามาแต่เริ่มต้น

สำหรับในด้านคุณธรรมพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชามีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมมาก ยกเว้นความจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชาต่อหน่วยงาน และต่อประเทศชาติ ที่ทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามี ความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งหากพิจารณาโดยหลักการแล้วก็จะเห็นได้ ชัดเจนว่าวิชาสหภาพเป็นวิชาที่เน้นความมีระเบียบ วินัย ความตระหนักสำนึกในหน้าที่ที่ รับผิดชอบ และมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ จิตสำนึกดังกล่าวนี้ จะถูกหล่อหลอมมา โดยตลอดระยะที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนนายเรืออากาศ และเป็นจิตสำนึก ของทหารทุกหมู่เหล่าอยู่ตลอดเวลา เพราะถ้าหากขาดจิตสำนึกในประเด็นนี้แล้ว ทหารก็จะ เป็นผู้ที่ขาดระเบียบวินัยไม่เคารพเชื่อฟัง และความจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชาและยังทำให้ ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อผู้บังคับบัญชาและหน่วยงาน ท้ายที่สุดก็จะส่งผลต่อความมั่นคงของ ประเทศได้ จิตสำนึกของความจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชาต่อหน่วยงานและต่อประเทศชาติ จัดว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ (2525) เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ต้องการของทหารและตำรวจ ประการสำคัญคือ ความจงรักภักดีต่อ ผู้บังคับบัญชา ต่อหน่วยงาน และต่อชาติ มีความซื่อสัตย์สุจริต ดังนั้น คุณลักษณะดังกล่าวนี้ถือ ได้ว่าเป็นระเบียบประเพณีที่ได้ปลูกฝังกันมาโดยตลอด ให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน นายเรืออากาศทุกคน

ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาและความคิดเห็นของ ผู้บังคับบัญชาพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บังคับบัญชา ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในเรื่องมีความมีธรรมาภิบาลมากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเอง ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าผู้สำเร็จการศึกษามีอายุราชการยังน้อย เพราะฉะนั้นรายได้ในแต่ละเดือน จึงอยู่ในระดับที่พอใช้ การใช้จ่ายส่วนตัวและความจำเป็นทางสังคม จึงจำเป็นที่จะต้อง

มรรยาทซึ่งต่างกับผู้บังคับบัญชาที่มีฐานะและระดับรายได้ที่สูงกว่า แต่โดยส่วนรวมแล้วถ้าเป็นผู้ที่ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยมีหนี้สิน ไม่มีความมรรยาท เตือร้อนเรื่องการเงินก็อาจจะมีผลกระทบต่อการทำงานได้เช่นกัน

นอกจากความคิดเห็นในด้านคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองและที่ผู้บังคับบัญชาประเมินผู้สำเร็จการศึกษาดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้บังคับบัญชายังได้ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาโดยภาพรวมแล้วพึงพอใจในคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศมาก ซึ่งประเด็นนี้เป็นการมองคุณภาพของบัณฑิตในภาพรวม และเมื่อพิจารณารายละเอียดของการแสดงความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่ได้ประเมินผู้สำเร็จการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วพบว่า เกือบจะทุกประเด็นมีความเหมาะสมมาก จึงสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาในภาพรวมดังได้กล่าวมาแล้ว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านเทคนิคการสอน การฝึกทักษะอยู่ในระดับปานกลาง ฉะนั้นโรงเรียนนายเรืออากาศควรกระตุ้นอาจารย์ผู้สอนให้นำเทคนิคและวิธีสอนใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดแรงจูงใจต่อผู้เรียน เช่น อาจจัดสัมมนาอาจารย์โรงเรียนนายเรืออากาศเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอน และโรงเรียนนายเรืออากาศควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสได้สัมผัสกับสังคมภายนอกให้มากขึ้น ให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ การแสดงความคิดเห็นกับสถาบันอุดมศึกษาภายนอก และควรส่งเสริมความรู้ในด้านอื่นที่นอกเหนือจากที่สอนในหลักสูตรให้มากขึ้น
2. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ฉะนั้นโรงเรียนนายเรืออากาศควรปรับปรุงอาคารสถานที่ เช่น อาคารนอน ห้องเรียน ให้เหมาะสมและเกิดความสะอาดต่อนักเรียนนายเรืออากาศมากที่สุด นอกจากนี้ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนจันทารวา เอกสารอ้างอิงให้ทันสมัยและมีปริมาณเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะให้นักเรียนนายเรืออากาศได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ และความสามารถพื้นฐานที่ทันสมัยสอดคล้องกับการพัฒนาการทางเทคโนโลยี

3. ถึงแม้ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่ มีความเห็นในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก มีเพียงข้อเดียว คือ ความจงรักภักดีต่อผู้บังคับ-
บัญชาต่อหน่วยงาน และต่อประเทศชาติ ที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
โรงเรียนนายเรืออากาศอาจจะนำข้อมูลที่ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากมาพิจารณา
ปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

4. โรงเรียนนายเรืออากาศควรเน้นในเรื่องความรู้ความสามารถ และ
ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้ตามสมัยอยู่เสมอ เพื่อจะได้สอดคล้องกับการพัฒนา
เทคโนโลยีในด้านการบินของกองทัพอากาศ ซึ่งปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วตลอดเวลา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย